

CVETINOMIRSKI:

Burklje.

akrat, ko sem bil mlad, sem doživel mnogokrat kaj lepega in veselega, na kar se spominjam sedaj v teh poznih letih z radostjo v srcu. Kakor krasna slika z zelenimi livadami in travniki, tihimi in nizkimi holmi in dobravami s srebrnimi, vitkimi, v rahli sapi klanjajočimi se brezami, tako spi v preteklosti moja nepozabna mladost; sladak je spomin na to krasno sliko, ki je ne izbriše noben madež iz mojega srca. Samo spomin še, drugega nič

več...

Toplega poletnega popoldne je bilo, ko smo bili otroci sami doma; vsi drugi domači so bili odšli na polje, kjer se je sušilo seno. Četvero nas je bilo: Slavko, Lenka, Malka in jaz; najprvo smo se igrali pod staro košato tepko za hišo; a ni nam bilo posebno do igranja, ker je pripekalo solnce z nenavadno močjo, kakor še nikdar tisto poletje. Kmalu smo se pričeli dolgočasiti; plegli smo v mehko travo, v senco, in zdehalo se nam je kakor mladim muckam na solncu.

»Pojdimo se mance!« je predlagala Malka.

Lenka je poskočila s tal, kakor da jo je pičilo v bose noge.

»Pojdimo... meni je všeč...«

Ali Slavku in meni se ni hotelo iti mance, ker sva bila obadva te igre že do grla sita.

»Pričnimo rajši kaj drugega,« je odklanjal Slavko Malkin predlog in si je gladil razkuštrane lase na glavi.

Malka je nekoliko pomislila.

»Veste kaj!« je kriknila nenadoma s svojim tankim, zvonkim glasom.

»Jaz sem jo pogodila!... Napravimo veselico, tako veselico, kakor je

bila lani o pustu dol na Jagnjenici — hej, ali ne bo to imenitno?! ... Kar v kuhinjo jo brž pobrišimo in hajdi na delo, ko smo sami doma ...»

Lenka se je tolkla z obema rokama po kolenih.

»O, Malka, to bo lepo! ...«

Tudi Slavka in jaz sva bila zadovoljna s tem novim predlogom Malkinim.

Odpravili smo se naglo v kuhinjo, da uredimo in pripravimo najpotrebnejše za »veselico«. Lenka je pospravila v kot vso ropotijo, ki je ležala križem po tleh, posnažila je z veliko umazano cunjo prostorno ognjišče in postavila lonce v red. Malka je šla nato po drva v skladovnico in jih je prinesla prožnih, tihih korakov polno naročje. Spravila je drva v peč, zakurila je, da je vzplapolal ogenj prijetno, in je pristavila velik lonec, ki je bil nalit do polovice z vodo in napolnjen s peso in kolerabo; natanko tako kakor mati si je dala opraviti Malka z nerodnimi, dolgimi burkljami posebno veliko, predevala jih je venomer v rokah in se je pri tem pripogibala, da je bila podobna majčkeni, grbasti starki z drobnim, v pikasto ogromno ruto zavitim obrazkom. Lenka je privlekla iz sobe par stolov in jih postavila poleg ognjišča; za mizo nam je služila visoka, že malo vegasta in močno črviva smrekova klop, ki smo jo potegnili iz kota kuhinje na sredo svoje imenitne slavnostne dvorane.

»Ali želite kaj piti, cenjeni?« se je okrenila Malka s smehljajem na licih in na ustnih proti nam gostom in se je sukala urno po kuhinji kakor mlada, brika natarica.

Lenka je sedla na stol, se oprla ob komolca na klop in je nabrala čelo v ozke gube.

»Prosim, gospodična! Liter najboljšega ... ampak pristen šentjanževец mora biti ... oprostite, če sem presitna ... In pa troje kozarcev, prosim ... lepih, čistih, dobro pomitih kozarcev seveda ... oprostite ...«

Malka je stekla hitro v jedilno shrambo po steklenico in nato po stopnicah navzdol z veže v klet po jabolčnika. Kmalu je priskakljala v kuhinjo s polnim litrom sladkega jabolčnika in je postavila steklenico hrupoma na našo mizo; tudi kozarce je prinesla nato Malka in se nam je vljudno priklanjala.

»Izvolite, slavna gospoda ... tukaj! ... S čim vam moram še postreči? ... Kava, čaj, limonada, sladoled — vse to vam je na razpolago ... Izvolite?«

Slavko je odkimal.

»Lepa hvala ... nismo ravno potrebni ...«

In pričel je nalivati v kozarce; roka, ki je z njo držal liter, se mu je pri tem poslu nekoliko tresla, kakor stričku Martinku iz Jagnjenice ...

Pili smo v dolgih požirkih, kakor da pokušamo kakšno vino; Lenka je ogledovala naliti kozarec v solčni luči, ki je lila skozi zakajeno okno proti ognjišču in je zmajevala nevoljno z glavo.

»Ni pristno vino ... nič mušic ni v njem ...« je preudarila končno Lenka in se je ozrla zasmehljivo po kuhinji proti peči.

»Ampak veselica je vseeno izborna...« je dejal Slavko važno. »Le škoda, da ni še godbe...«

Takoj je bila natararica Malka pri mizi.

»Kaj pravite, gospod?... Godbo bi radi poslušali... hm...«

Slavko je postavil kozarec na težko predme na mizo in je iztegnil vrat.

»Godbo, gospodična... da, godbo bi imeli tudi radi...«

»Da bi zraven tega plesali?« je vprašala Malka skrbno.

Slavko je skomizgnil z rameni.

»Zaradi mene prav lahko... na veselici vsaj se to jako spodobi in poda, kakor nikjer drugje...«

Malka mi je namignila s prstom in mi je pomežiknila s smehljajočimi se očmi. Naglo sem vstal, šel iz kuhinje preko veže v sobo in sem vzel iz velike omare očetovo še skoro čisto novo harmoniko. Ko sem prinesel težki inštrument v kuhinjo, v našo imenitno slavnostno dvorano, kjer se je vršila veselica, me je pozdravil bučen, gromek smeh neštevilnih gostov, ki so sedeli z oprtimi komolci na stolih ob polnih čašah rujnega jabolčnika in se živahno razgovarjali.

»Pozdravljen, naš godec!...«

Zasedel sem svoje mesto, si položil hreščečo harmoniko na kolena in sem pričel raztezati široki meh. Žalosten, cvileč glas je jeknil preko zakajene kuhinje, tako da so se solnčni žarki ob oknu nehote zgenili, vztrepetali plašno in se hoteli skriti bogvekam, samo da bi nam izginili izpred oči, da bi pobegnili v temo iz vriskajočega kraja.

Malka se je prizibala prožno in lahno do mize, do Slavka in se je lepo z rahlim smehljajem na ustnah poklonila.

»Izvolite zaplesati?... Sedaj svira banda, hvala Bogu... in še kakšna banda!...«

Slavko je trudno vstal.

»Prosim, gospodična!«

Rahlo sta se oklenila in oprijela z rokami drug drugega in sta se zayrtela po kuhinji, tako da so odskakovale burklje v kotu, kjer so bile prislonjene ob zid, in padle nerodno po tleh za plesalcema, ki sta ušla le s težavo preteči batini k mizi.

»Imenitno! Naravnost čudapolno!« jima je ploskala Lenka dlan ob dlan.

Plesalca sta se upehana ustavila, se poklonila vljudno drug drugemu in sta sedla.

Jaz sem igral naprej, kakor sem vedel in znal, in ples se je nadaljeval. Sedaj se je vrtela s Slavkom Lenka in je cepetala neumorno s petami ob tla; saje so se luščile ob tem ropotu s stropa in so frfotale nad glavama plesalcev...

Dolgo smo begali po kuhinji, kakor da je to zadnji dan našega življenja; končno smo se nekoliko pomirili in smo počivali.

»Hočete kaj torte?... Imamo vsega v obilici, slavna gospoda...« je izpraševala natakara Malka uslužno in je povešala ponižno oči.

Lenka je bobnala s prstom ob mizo.

»Kar prinesite, prosim... ampak takoj, sicer vam ne bom dala nikake napitnine... oprostite...«

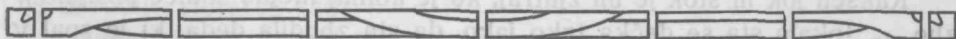
Malka je prišla za burklje in jih porinila v peč proti loncu, kjer se je kuhala koleraba in pesa; ko je ujela med dvorogelj spodnji, tanjši del trebušnjatega lonca, je vlekla prav počasi in zložno burklje z loncem iz peči. Nesreča pa je hotela, da ni privlekla Malka lonca srečno iz peči, da nismo dobili mi gostje zaželenih torte. Ko je bil namreč lonec že skoro na ognjišču, se je zadel nenadoma ob poleno in se je prevrnil, kakor je bil dolg in širok; curkoma se je vlila kipeča, vroča voda preko ognjišča, in prikazala se je na dan vsa klavrna vsebina... nekaj kolerabe in pese. Vrhutega se je pa še lonec tako hudo poškodoval, da je dobil več plašno-strmečih, votlih oči, kakor smo jih imeli otroci vsi skupaj...

»Godec, zaigraj nam!« je zaklical Slavko, se dvignil s stola in se zavrtel z Lenko v kolobarjih po kuhinji.

Urno sem raztezal harmoniko na kolenih, da je obupno ječala in hreščala kakor v zadnjih izdihljajih, Lenka in Slavko sta pa drvela tesno oklenjena iz kota v kot in sta bila z nogami ob tla. Malka se je mudila še vedno pri burkljah, ki je hotela z njimi spraviti lonec na polomljene noge.

Tedaj so se odprla kuhinjska vrata, in v našo slavnostno dvorano je stopila nenadoma — mati, ki je prišla s travnika po malo južino. Namah je bilo konec prirejeni veselici, plešoči mladi par je obstal kakor okamenel, godba je izzvenela žalostno, in Malka je izpustila burklje iz strahu iz rok... Materin obraz je bil čudno resen in nam ni obetal nič dobrega...

Namesto harmonike so zapele za nekaj hipov pobrane burklje v materinih rokah, in to z rezkim, turobnim glasom, ki je odmeval nekako skrivnostno po prejšnjem prostoru veselja...

Kakor ded...

*Pa prišla je zopet k nam
zima in ovila
goro je z meglò in vrh
s kučmo ji pokrila ...*

*Zadnjič pa je gori del
veter lahkoživček:
Gora, ti si kakor ded,
ki kadijo živček.*

Davorinov.

